

Vantaan kaupungin lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027–2029, jätehuollon investointiohjelmasta 2027-2046, vesihuollon investointiohjelmasta 2027–2046 sekä Verkostojen tila ja saneeraustarpeet 2026 -selvityksestä ja HSY:n strategiasta 2035

Suoritteet:

HSY:n vesihuollon asiakasmäärät, käyttömaksutulot sekä kerrosneliömetrit ja perusmaksutulot kasvavat pitkällä aikavälillä, vaikka asukaskohtaisen vedenkulutuksen trendi onkin pitkällä aikavälillä laskeva. Vuonna 2027 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 94,6 milj. m3 ja laskutettavan vesimäärän 78,1 milj. m3. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 152,5 miljoonaa m3 vuonna 2027.

Vuonna 2027 HSY:n asiakaskiinteistöillä tehdään noin 9,2 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 370 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä n. 207 000 tonnia. Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa käsitellään jätteitä yhteensä noin 238 000 tonnia.

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2026–2028. Keskimääräinen henkilöstömäärä pyritään pitämään nykyisellä tasolla.

Talous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2027 ovat 552,9 milj. euroa. Tuotot kasvavat 27,6 milj. (5,2 %) vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna. Vesihuollon käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja suunnitelmavuosille 2028 ja 2029 vastaavasti 4 % ja 3 %. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 8 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 6 % vuonna 2028 ja 6 % vuonna 2029. Liittymismaksukertymän ennuste on aikaisempaa hieman positiivisempi. Edelleen rakentamisen suhdanteiden ennustaminen on erittäin haastavaa. Liittymismaksun yksikköhintaa korotetaan suunnitelmakaudella 2027–2029 siten, että kerrostalojen ja muiden kiinteistötyyppien korotus on 2–10 %. HSY:n tavoitteena on saavuttaa asteittain TTS-kaudella liittymismaksujen kustannusvastaavuus suhteessa aluerakentamisen kustannuksiin.

Jätehuollon tulokertymää lisäävät hinnankorotukset. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 2,6 %:n korotusta.

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus Seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet vuonna 2027 ovat 4,3 miljoonaa euroa (ennuste 2026 4,2 milj. euroa). Tästä Vantaan kaupungin osuus on 0,921 miljoonaa euroa. Seutu- ja ympäristötiedon toimintaa ja jäsenkunnille tuottamaa palvelua on kehitettävä hyvässä yhteistyössä jäsenkuntien kanssa.

HSY:n toimintamenot vuonna 2027 ovat 231,5 milj. euroa, joka on 3,9 milj. (1,7 %) enemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Menoissa on otettu huomioon toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Toimintakuluista noin 52 % koostuu palveluiden ostoista ja 26 % henkilöstökuluista. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisujen vaikutukset 2,5 % vuodelle 2026 ja muille vuosille 2,5 %. Lähtökohtana on käytetty suunnitelmakaudelle 2 % inflaatio-olettamaa edellyttäen, ettei tarkempaa tietoa ole saatavilla.

Suunnitelmakaudella investointeja toteutetaan keväällä 2026 laaditun investointiohjelman mukaisesti. Vuoden 2027 investoinnit ovat yhteensä 216,6 miljoonaa euroa, josta 196,9 milj. euroa on vesihuollon ja 17,5 milj. euroa jätehuollon investointeja.

Vesihuollon investointien on arvioitu olevan investointiohjelman mukaisella tasolla 2027–2029, kokonaismääräraha on noin 200 milj. euroa vuodessa. Suunnitelmakauden aikana käynnistyy monia merkittäviä hankkeita sekä jäsenkaupunkien että HSY:n toimesta.

Vesihuollon investointitaso säilyy korkeana jäsenkuntien ja HSY:n investointitarpeiden vuoksi. Investoinnit ovat investointiohjelman mukaisesti noin 200 milj. euroa vuodessa vuosina 2027–2029.

HSY:n omista hankkeista merkittävimpiä ovat Esplanadin alueen vesihuollon rakentaminen, Vuosaaren aluesaneeraus sekä Söderskog-Lassila vesihuoltotunnelin suunnitteluttaminen. Vesihuollon verkostosaneerausten volyymia kasvatetaan systemaattisesti ja tavoitteellisesti. Lisäksi Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nosto tulee jatkumaan koko suunnitelmakauden.

Jäsenkuntien osalta merkittävimpiä hankkeita ovat Vantaan ratikka ja Helsingin infraohjelma (Länsiratie, Länsisataman pikaraitiotie ja Viikin-Malmin pikaraitiotie). Vantaan kannalta erityisesti Vantaan ratikkaan ja ratikkakaupunkiin liittyvien vesihuoltoverkoston saneerausten oikea-aikainen toteuttaminen ja allianssihankeiden tavoitteiden toteutuminen ovat keskeisiä. Verkostosaneerausten investointimäärät ovat yhteensä noin 65 milj. euroa vuodessa ja tämä nousee suunnitelmakauden lopulla 70 miljoonaan euroon.

Jätehuollon investointeina toteutetaan 2027–2029 Sortti-asemien ja Kivikon jätepalvelukeskuksen vuosittaista kehitystä. Lisäksi suunnitelmakaudella jatketaan uusien Sortti-asemien kaavoitustyötä ja varaudutaan yhden uuden Sortti-aseman toteutukseen.

Toimintakate vuonna 2027 on 324,6 miljoonaa euroa (58,7 %) (ennuste 2026: 300,8 milj. euroa). Suunnitelmakaudella hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti. Toimintakate paranee ja on suunnitelmavuonna 2028 341,1 milj. euroa (59,4 %) ja 2029 355,0 milj. euroa (60 %).

Talousarviovuoden 2027 tilikauden ylijäämä on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen, varausten muutosten ja tuloverojen jälkeen 61,4 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2028 72,5 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2029 79,2 milj. euroa ylijäämäinen. TTS-vuodet arvioidaan ylijäämäisiksi, minkä vuoksi HSY:n velkaantumisaste jatkaa laskua TTS-kauden aikana.

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä vuoden 2026 lopulla yhteensä 990 milj. euroa. Vuonna 2019 aloitettiin ensimmäiset HSY:n perustamislainojen eli jäsenkuntalainojen lyhennykset ja vuonna 2024 alkoivat loppujenkin jäsenkuntalainojen lyhennykset. Talousarviovuonna 2027 Vantaan jäsenkuntalainojen pääoma on 195,9 miljoonaa euroa ja lyhennys 6,3 miljoonaa euroa.

HSY:n toiminnan ja investointien rahavirta pysyy positiivisena riittävän vuosikatteen ansiosta. Tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan investointeja ja nykyisten lainojen lyhennyksiä täysimääräisesti, minkä vuoksi HSY joutuu ottamaan suunnitelmakaudella uutta ulkopuolista lainaa noin 283 milj. euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen. Lainoja lyhennetään samalla yhteensä noin 395 milj. eurolla, josta jäsenkuntalainojen osuus on 95,8 milj. euroa. HSY:n pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä vähenee suunnitelmakauden aikana. Suurten investointien vuoksi aiemmin heikentyneen omavaraisuusasteen ennustetaan nousevan 34 prosenttiin vuoteen 2029 mennessä, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28 %.

Pääkaupunkiseudun omistajaohjaustavoitteet

Pääkaupunkiseudun kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat valmistelleet vuosittain suurille kuntayhtymille HSL:lle ja HSY:lle yhteiset omistajaohjaustavoitteet. Tavoitteiden valmistelussa vuodelle 2027 on lähtökohtana se, että tavoitteet pysyvät koko tavoitekauden 2027–2029 samoina, mutta tavoitteisiin liittyviä mittareita voidaan täsmentää vuosittain. Tällä tavoitellaan parempaa jatkuvuutta ja ennakoitavuutta kuntayhtymän näkökulmasta. HSY:lle asetetut tavoitteet ja niitä koskevat mittarit on esitetty alla olevassa taulukossa:

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) asetettavat omistajaohjaustavoitteet 2027–2029 sekä mittarit ja tavoitearvot 2027

1. Tuottavuus paranee ja talous on tasapainossa	2. Kestävyytavoitteet ^{***} : Ympäristövaikutukset vähenevät siten, että kasvihuonekaasupäästöt (tCO ₂ -ekv) vähenevät merkittävästi vuoteen 2030 mennessä	3. Vesihuollon toimivuus paranee	4. Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla
A) Käyttömenojen tuottavuusindeksi* -tulot paranee 0,5 % vuodesta 2026 B) Toimintamenot, €/asukas -enintään 141 €/asukas C) Omavaraisuusaste** -vähintään 30 %	A) Sekajätteen määrä / asukas -enintään 117 kg/asukas/vuosi B) HSY:n kasvihuonekaasupäästöt -enintään 84 000 tCO ₂ -ekv C) Ympäristövaikutusten vähentämisen lisätoimenpiteiden (typpioksiduulipäästöjen vähentäminen) käyttöönotto ja uusien toimenpiteiden kartoittaminen -typpioksiduuli (N ₂ O) -päästöjen määrä vähenee vuodesta 2026 -uusien tunnistettujen toimenpiteiden arvioitu vaikutus vuoteen 2030 mennessä	A) Verkostojen saneerausinvestointien toteuma -vuoden 2027 toteuma vähintään 60 miljoonaa euroa B) Verkostojen saneerausinvestointien kumulatiivinen toteuma vuodesta 2021 lähtien -kumulatiivisen vuosikohtaisen toteuman keskiarvo paranee vuodesta 2026	A) Vesihuollon asiakastyytyväisyys -vähintään 4,0/5 B) Jätehuollon asiakastyytyväisyys -vähintään 4,0/5
Muut omistajalinjaukset: - Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korko - Kuntayhtymä tukee työllisyydenhoitoa jäsenkuntien alueella ja raportoi prosenttiosuuden hankinnoistaan, joissa on käytetty työllistämisehtoa *Raportointiin tulee sisältyä tuottavuusindeksin kehittyminen (edellisten vuosien tiedot). Tuottavuusindeksi 2021 = 100 **Omavaraisuusasteen tulee olla vuoden 2030 loppuun mennessä vähintään 35 %, ja pidemmällä aikavälillä vähintään 40 % ***HSY seuraa tämän tavoitteen ja sen mittareiden lisäksi myös kierrätysastetta ja raportoi sen kehityksestä jäsenkunnille vuosittain			

HSY:n osalta keskeisiä teemoja omistajaohjaustavoitteissa ovat erityisesti tuottavuus, talouden tasapaino ja vesihuollon toimivuuden varmistaminen. Verkostojen kunnon ja korjausvelan hallinnan kannalta on keskeistä, että HSY pystyy toteuttamaan saneerausinvestoinnit suunnitelman mukaisesti vuosittain.

HSY:n vesihuollon investointiohjelman 2027–2046 kokonaisuus kattaa investointeja yhteensä 4 770 milj. euroa. Keskimääräinen vuotuinen investointisumma kasvaa 187 milj. eurosta 238,5 milj. euroon, mikä on noin 28 prosenttia suurempi kuin edellisen ohjelmakauden (2025–2044) aikana. Investointiohjelman taloudellista kokonaisraamia on kasvatettu aiempiin ohjelmiin verrattuna lähes 30 %. Lisäksi verkostosaneerausten määrä on tuplattu edelliseen ohjelmaan verrattuna. Investointiohjelman mukaisella investointitasolla saneerausvelan kasvu saadaan pysäytettyä. Lisäksi pystytään säilyttämään nykyinen vesihuollon taso.

Investointiohjelman laatimisen yhteydessä investointi- ja rahoitustarvetta on tarkasteltu pitkällä aikavälillä vesihuollon talouden kestävyden näkökulmasta. Ohjelmakauden investointitarpeiden ja talouden samanaikaisella tarkastelulla on päädytty investointitasoon, jossa systemaattisin maksukorotuksin voidaan turvata vesihuoltotoiminnan palvelutaso ja kehittäminen ilman, että HSY:n taloudellinen suoriutuminen vaarantuu. Talousmallitarkastelun perusteella asiakasmaksuin

on mahdollista turvata toiminnan ja investointien rahoitus sekä taittaa velkaantuminen strategisen tavoitteen mukaisesti. Tarkastelun mukaan myös omavaraisuusasteen tavoitetaso täyttyy.

Omistajaohjaustavoitteisiin liittyen tavoitteisiin tuotiin vuonna 2026 uutena mittarina käyttömenojen tuottavuuskehitystä seuraava käyttömenojen tuottavuusindeksi, joka kuvaa tuottavuuden kehittymistä eri suoritteiden kautta mitattuna. HSY:n tuottavuuden kehittymistä on tärkeää ohjata tavoitteellisesti hyödyntäen tätä mittaria.

Aiempina vuosina kotitalousjätteen kierrätysasteen toteuma on ollut huolestuttavan alhainen. On tärkeää, että HSY keskittyy määrätietoisesti sekajätteen määrän asukasta kohden vähentämiseen.

HSY:lle ei ole enää viime vuosina asetettu PKS-omistajaohjaustavoitetta vesihuollon toiminnan parantamiseksi. Tavoitteen mittarina on ollut laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä. Vaikka nimenomaista tavoitetta tälle ei aseteta, Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että laskuttamattoman veden osuutta seurataan ja investointien suunnitelmallisella kohdentamisella laskuttamattoman veden määrä vähenee pitkällä tähtäimellä.

HSY:n omistajaohjaustavoitteisiin vesihuollon ja jätehuollon toiminnan kehittämisessä sisältyy myös asiakastyytyväisyyden edistäminen. Alustavassa TTS:ssä asiakastyytyväisyys säilyy hyvällä tasolla. HSY:n tulee myös jatkossa panostaa asiakastyytyväisyyden kehittämiseen.

HSY:n strategia 2035

HSY:n strategia 2035 rakentuu muutamien selkeiden, toisiinsa kytkeytyvien painopisteiden varaan. Strategia korostaa infrastruktuurin ja palveluiden toimintavarmuutta, erityisesti vesi- ja jätehuollon osalta, mikä nähdään keskeisenä perusedellytyksenä alueen toimivuudelle ja kasvuille. Myös turvallisuus, kriisinkestävyys ja varautuminen ovat keskeisiä teemoja strategiakaudella.

Talouden kestävyys pyritään varmistamaan strategiakaudella yhdistämällä mittavat investointitarpeet ja pitkän aikavälin talouden tasapaino. Tämä edellyttää kykyä hillitä velkaantumista, parantaa kustannustehokkuutta ja varmistaa palvelujen rahoituksen kestävyys. Myös prosessien tehostaminen ja tiedolla johtamisen kehittäminen ovat keskeisiä teemoja tasapainotustavoitteen edistämiseksi.

Strategian keskiössä on lisäksi ympäristövastuu, erityisesti hiilineutraalisuuden edistäminen sekä kiertotalouden vahvistaminen, joiden kautta HSY pyrkii vähentämään päästöjä ja lisäämään materiaalien hyötykäyttöä. Myös hankintojen vastuullisuus ja toiminnan lähiympäristöhaittojen vähentäminen ovat tärkeitä strategiateemoja.

Kokonaisuutena strategia muodostaa tasapainoisen kokonaisuuden, jossa ympäristövastuu, talous, palvelut sekä organisaation uudistuminen tukevat toisiaan ja ohjaavat HSY:n toimintaa pitkällä aikavälillä.

HSY:n strategia 2035 ja PKS omistajaohjaustavoitteet ovat sisällöllisesti pääosin linjassa keskenään. Omistajaohjaus kohdistuu strategian keskeisiin teemoihin eli talouden kestäväyyteen, vastuullisuusteemoihin sekä vesi- ja jätehuollon toimivuuteen ja asiakaskokemukseen. Keskeistä HSY:lle on strategian toimeenpanossa varmistaa tavoitteiden saavuttaminen koko organisaatiossa. Tämä edellyttää riittävää resursointia sekä uusiin osaamistarpeisiin ja organisaation kyvykkyyksiin liittyvää jatkuvaa tarkastelua strategiakaudella.

Muut huomiot

Toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan suunnitellut vesihuollon hinnankorotukset suunnitelmavuosille 2027–2029 ovat käyttömaksuihin talousarviovuodelle kokonaiskorotus 5 % ja vastaavasti suunnitelmavuosille 4 % ja 3 %. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 8 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 6 % vuonna 2028 ja 6 % vuonna 2029. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 2,6 % korotusta. Vantaa pitää hinnankorotuksia perusteltuina huomioiden omistajatavoitteiden päämäärät, kuten talouden tasapaino ja riittävä omavaraisuusaste.

Edellisen valtuustokauden Vantaan Resurssiviisauden tiekartta oli voimassa vuoden 2025 loppuun. Sen korvaa syksyllä 2026 päätöksentekoon vietävä Vantaan ympäristöohjelma, joka on yksi kuudesta uuden valtuustostrategian muutosohjelmasta. Ympäristöohjelman toteuttamisessa ja seurannassa tulee HSY:llä olemaan jatkossakin vastaavan tyyppinen rooli kuin oli Resurssiviisauden tiekartan aikaan. HSY:n kuntaosuuksilla tuottamat palvelut palvelevat Vantaan kaupungin tarpeita hyvin päästölaskennan, kiertotalouden, ilman- ja ilmastonsuojelun sekä ilmastoinfon toiminnan osalta. Kaupunki on mukana EU:n Green City Accord -sitoumuksessa, jossa on tavoitteita puhtaan ilman ja veden sekä kiertotalouden ja jätteiden lajittelun osalta, jotka liittyvät HSY:n palvelutoimintaan. Vantaan omat ilmastotyön henkilöresurssit ovat hyvin rajalliset eikä niitä ole mahdollista kasvattaa. Siksi Vantaan kaupunki pitää keskitettyä ja yhdessä muiden PKS-kaupunkien kanssa toteutettua ilmastoneuvontaa, päästölaskentaa jne. tärkeänä ja resurssitehokkaana. Esimerkiksi päästölaskennan kehittäminen ja hiilitaseselvityksen hyödyntäminen ovat ajankohtaisia asioita.

Tulevaisuus asuu Vantaalla -strategian (2026–2029) mukaan Vantaa varmistaa ekologisen kestävyys-teoilla, jotka tukevat ilmastoa, kiertotaloutta ja ympäristöystävällistä arkea. Vantaa suojelee ja vahvistaa monimuotoista luontoa ja turvaa ilmasto-kestävän tulevaisuuden sekä kaupunki varautuu ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Luontopositiivisuus on uusi isompi tavoite päästöjen vähentämisen lisäksi. Hiilineutraaliuustavoitteen rinnalle on nostettu kuluttamisen päästöjen vähentäminen. Vantaa edellyttää myös HSY:tä huomioimaan näiden teemojen toteuttamisen yhdessä muiden kaupunkien kanssa sovittujen prioriteettien mukaisesti.

Vantaan ratikan rakentaminen jatkuu. HSY:lle aiheutuu hankkeesta merkittäviä investointeja, joihin HSY:n tulee varautua riittävästi. HSY toimii Vantaan kaupungin sekä muiden tilaajien kanssa yhdessä Vantaan ratikan tilaajaosapuolena. Allianssihankeeseen työskentelyssä on keskeistä

varmistaa, että kaikilla allianssin osapuolilla on riittävä osallistuminen hankkeen Big Room -työskentelyyn, joka tapahtuu läsnätyönä Tikkurilassa. Vantaan kaupunki pyytää HSY:tä osaltaan varmistamaan riittävän osallistumisen Big Room -työskentelyyn, jotta allianssihanke hyödyt yhteistoiminnallisena urakkamallina voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneerauskohteiden tietojen ja investointiohjelmien riittävän aikainen ja järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Kun HSY toteuttaa vesihuoltoverkoston saneerauksia, sen tulee huolehtia, että haitat alueen asukkaille ja liikenteelle jäävät niin vähäisiksi kuin mahdollista. Tämä edellyttää saneerausten huolellista suunnittelua ja aikataulutusta, mutta myös hyvää yhteistyötä kaupungin kanssa. Lisäksi aktiivisesta asukasviestinnästä huolehtiminen on tärkeässä asemassa.

Kaupunkiympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishjelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin kahdella miljoonalla eurolla. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSEN KONSERNIJAOSTO